

„Lietuvos geležinkelių“ reformai bus trukdoma?

Roma Pakėnienė
BNS žurnalistė

Energetikos ministro portfelį pakeitęs į susisiekimo ministro, Rokas Masiulis per pirmąjį darbo savaitę išvertė iš postų žiniasklaidos ir tyrėjų akiratyje atsistūrusių „Lietuvos geležinkelių“ valdybos narius ir paskyrė naują bendrovės vadovą. R. Masiulis ketina iš esmės reformuoti neskaidriais sandoriais ir korupcijos ryšiais susaistytą geležinkelių įmonę, pagerinti jos, kartu ir valstybės, reputaciją.

– Ar jau gavote kokios informacijos, tarkime, apie „Lietuvos geležinkelių“ vidaus sandorius, galimus korupcinius ryšius įmonėje?

– Pagrindinė informacija, manau, dabar bus gauta pačiuose „Lietuvos geležinkeliuose“. Šiek tiek informacijos buvau gavęs, jos pakako pridėti prie viso to, ką jau sakiau, kad permainas reikia daryti greitai. Jeigu jos būtų vykdomos lėtai, būtų labai sunku apsaugoti tiek pačią informaciją, tiek įmonę nuo tolesnės situacijos blogėjimo. Todėl buvo pasirinktas skubus variantas.

– Jau, atrodo, yra ženklų, kad gali būti trukdoma pertvarkyti ir skaidrinti „Lietuvos geležinkelių“. Ar jums tai kelia nerimo?

– Manau, kad tikrai trukdymų bus, bandymų bus, žinant, kad paliečiami dideli interesai, dideli finansiniai srautai, tad pasipriešinimo, be abejojimo, bus. To laukiame, stebime situaciją ir matysime, iš kurios pusės ateina tas pasipriešinimas, kas yra tie oponentai, kuriems nepatinka skaidrinimas, pertvarkymas ir naudos valstybei siekis. Gali būti, kad tai bus bandoma daryti ir per šeimos narius.

– Daug rašyta apie kai kurių „Lietuvos geležinkelių“ vadovų ryšius su koncerno „MG Baltic“ viceprezidentu Raimondu Kurlianskiu. Ar tokie ryšiai irgi bus dėmesio lauke?

– Jeigu iš tiesų „Lietuvos geležinkeliuose“ bus renkama, o aš tikiu, kad bus renkama, profesionali komanda, kuri puikiai supranta, kaip veikia korupcinės schemos, tikiu, kad tokių schemų neliks ir geležinkeliai taps skaidria įmone. Tekas atlikti nemažai darbo, nemažai informacijos teks pavišinti, blogų dalykų,

kad ateityje būtų žinoma, jog tai netoleruotina. „Lietuvos geležinkelių“ vadovybė turėtų komentuoti, kaip tai bus daroma. Neabejoju, kad į tą įmonę ateis tikri profesionalai, kurie turi darbo patirties sprendžiant tokius klausimus.

– Kaip jums pavyko taip greitai pasikviesti žmonių į „Lietuvos geležinkelių“ valdybą?

– Kai tik buvau paskirtas susisiekimo ministru, turėjau dvi tris savaites. Per tą laiką susitikau su labai daug žmonių, kandidatų buvo kur kas daugiau – tiek į valdybą, tiek į generalinio direktoriaus postą. Kai kurie žmonės atsisakė, bet tas variantas, kuris yra, tai patyrusių, stiprių, motyvuotų žmonių grupę, kuri jau yra padariusi panašių darbų ir gali imtis šios labai svarbios užduoties.

– „Lietuvos geležinkeliai“ turi daug tiekėjų ir klientų Rusijoje, sutarčių su begale bendrovių, įskaitant ir garsiąją „Transmashholding“. Kokia būtų jūsų žinia jiems?

– Pagrindinė žinia tiems partneriams – „Lietuvos geležinkeliai“ toliau išliks patikimas partneris,

visi geri dalykai nesikeis. Jie turėtų suprasti, kad geležinkeliai išvadovybė turėtų komentuoti, kaip laikys patikimo partnerio statusą, čia yra daugiau vidinis pasikeitimas, o ne išorinis. Išorinėje erdvėje geležinkeliai sieks tik pagerinti sąlygas bendradarbiaujant su partneriais, ypač Baltarusijos, kurie labai svarbūs Lietuvai. Nėra ko nerimauti, santykiai kaip buvo geri, taip ir išliks, sieksime juos gerinti ir plėsti. Tai labai svarbu.

– Buvusi Vyriausybė bandė sukurti transporto kontroliuojančiąją bendrovę, bet dabartinės Vyriausybės programoje nieko apie tai nekalbama. Ar yra tokių ketinimų, ar jūs galvojate, kaip galėtų būti efektyvinama ne tik geležinkelių, bet ir pašto, kelių priežiūros įmonių veikla. Ar siūlysite Vyriausybei ką nors keisti?

– Bus tikrai galvojama, kaip šie sektoriai optimaliai valdyti, galbūt – ir daugiau sektorių. Galiu pasakyti vaizdžiai: jeigu nori pagaminti karūną, brangakmenius pirma reikia nušlifuoti ir tada įdėti į karūną, o ne atvirksčiai. Mūsų toks tikslas – pirmiausia peržiūrėti visas įmones, kurias reikia sutvarkyti, o tada jau

■ **Subūrė:** naujasis susisiekimo ministras R. Masiulis pasikliauja profesionalią komanda.

Vyginto Skaraičio / BFL nuotr.

žiūrėti, ką galima daryti su visu šituo ūkiu. Aš tai laikau tikrai ne pagrindiniu klausimu, bet vienu iš tų, kuris anksčiau ar vėliau kils.

Ta kontroliuojančioji bendrovė, kuri buvo iki šiol siūloma, mano nuomone, kai buvau energetikos ministras, buvo per didelė, nes labai daug skirtingų įmonių buvo siūlyta sujungti į vieną, todėl racionaliau buvo kurti kelias kontroliuojančias bendroves ir pagal įmonių tipą surišiuoti.

Investicijos skatins mokslinių idėjų mainus

Audronė Tuskenytė

Šiuolaikiniai mokslininkai – tai aktyvūs, mobilūs, greitai prisitaikantys prie sparcios mokslinių idėjų kaitos žmonės. Kad ir kokioje mokslo srityje jie dirbtų, svarbu, kad nuolat keistųsi savo išradimais bei idėjomis ir ne tik Lietuvoje, bet ir visame pasaulyje.

Šių laikų mokslas nėra tapatinamas su vieno mokslininko darbu konkrečioje laboratorijoje, tad mokslininkai daug keliauja. Tai daryti jiems būtina, kad vyktų idėjų, žinių bei išradimų sklaida.

Idėjų mainai skatina šalies mokslo raidą. Tam, kad Lietuvos mokslo sistema būtų kuo labiau žinoma – kad kuo plačiau apie ją ir mokslininkų pasiekimus sklistų žinios, būtina tai skatinti. Tad Lietuvos mokslo taryba (LMT) numato didinti žinių mobilumą – taip stiprinti mūsų šalies mokslininkų kompetenciją.

Idėjų gyvybė

Svarbi šių laikų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros (MTEP) sąlyga – mokslinių idėjų mainai. Atsižvelgdami į būtiną nuolat keistis žiniomis bei idėjomis, Lietuvos mokslo centrai skatina juose dirbančius mokslininkus būti aktyvius ir kelti kompetenciją ne tik vykdant mokslinius tyrimus, bet ir plėtojant mokslines idėjas.

Mokslininkai skatinami vykti į stažuotes. Kita vertus, ir jie patys yra suinteresuoti susirinkti reikiamus duomenis užsienio laboratorijose arba jose atlikti dalį reikalingų

■ **Svarbu:** kad Lietuvos mokslo sistema būtų kuo labiau žinoma – kad kuo plačiau apie ją ir mokslininkų pasiekimus sklistų žinios, būtina tai skatinti.

tyrimų, naudojantis įranga, jei tik tokios nėra mūsų šalyje.

Taip ir vyksta idėjų mainai – ne tik Lietuvos mokslininkai įsisavina užsienyje taikomus tyrimų metodus, bet ir užsienio mokslininkai turi galimybę susipažinti su Lietuvoje plėtojamomis tyrimų temomis. Tai jau tapo savita mokslo politikos norma.

Ne mažiau svarbi yra ir mokslinių idėjų sklaida per įprastą mokslinio darbo patirtį: dalyvaujant tarptautinėse mokslinėse konferencijose, skaitant paskaitas, vedant seminarus, netgi vykstant ar kviečiant užsienio mokslininkus į daktaro disertacijos gynimo procesą.

Vizitams skiriama lėšų

Pasak LMT Humanitarinių ir socialinių mokslų komiteto pirmininkės prof. Rūtos Petrauskaitės, yra pastebėta, kad emigracija mažėja migraci-

jos sąskaita: mokslininkui daug geriau padirbėti svetur ir sugrįžti vėl į savo universitetą žinant, kad prireikus jis vėl galės išvykti mokslo darbų pas kolegas į užsienį.

Todėl LMT, administruodama programą, kurioms skiriama ES struktūrinių fondų lėšų, remia mokslininkų – ir išvykstančių, ir atvykstančių į Lietuvą – vizitų sistemą. Jų būtina reikia, kad lietuviai su savo mokslinių tyrimų rezultatais supažindintų tarptautinę bendruomenę, surastų naudingų kontaktų, gautų žinių apie naujausius mokslo laimėjimus.

Maždaug prieš metus LMT baigė įgyvendinti projektą „Konkursinis trumpalaikių mokslininkų vizitų finansavimas“, kuriam lėšų buvo skirta pagal priemonę „Mokslininkų ir kitų tyrėjų mobilumo ir studentų mokslinių darbų skatinimas“.

Šiam projektui net du kartus buvo skirta papildomų lėšų, tad galutinai jis buvo baigtas 2015-ųjų rugšėji, ir per šešerius metus – nuo jo pradžios iki pabaigos, finansavimas konkurso būdu buvo skirtas kone tūkstančiui vizitų.

Mobilumas vėl bus skatinamas

Trumpalaikių mokslininkų vizitų finansavimas prisidėjo prie vienos aktualiausių problemų sprendimo – mažinti MTEP struktūroje dirbančių mokslininkų emigraciją. Jose padaugėjo jaunų mokslininkų. Tai teigiamas įtakos turėjo ir mūsų šalies ekonomikai.

LMT vadovai yra įsitikinę, kad ir toliau, atsižvelgiant į finansines galimybes, būtina skatinti mokslininkų mobilumą.

Todėl 2014–2020 ES investicijų periodu trumpalaikių mokslininkų vizitų į Lietuvą ir iš Lie-

tuvos sistemos plėtrai numatoma skirti apie 4,34 mln. eurų Europos socialinio fondo lėšų. Numatoma skelbti keturis kvietimus paraiškoms teikti.

Bus remiama veikla „Mokslininkų, tyrėjų gebėjimų plėtra ir bendradarbiavimo vystymas vykdant mokslinių idėjų mainus, mokslines išvykas iš Lietuvos ir į Lietuvą“. Jos tikslas – skatinti tyrėjų tarpinstitucinį, tarptautinį ir tarpsektorinį mobilumą.

Ši veikla dar bus skirstoma į keturias poveikles. Viena jų – iš užsienio bus kviečiami mokslininkai ir doktorantūros gynimo taryba, kad jie dalyvautų mokslinio darbo gynimo procese.

Kita jų – bus siekiama stiprinti užsienyje dirbančių mokslininkų ryšius su Lietuvos mokslo ir studijų institucijomis.

Trečia veikla skirta skatinti Lietuvos tyrėjų dalyvauti tarptautinėse konferencijose, idėjų mugėse ir kitokiuose mokslo renginiuose. Pagal ketvirtąją bus finansuojamos tyrėjų mokslines tiriamosios veiklos stažuotės užsienio mokslo ir studijų institucijose.

Finansuoja Europos socialinis fondas www.esinvesticijos.lt. PR

